

MANİSA İLİ

MÜTEVELLİ KÖYÜ MONOGRAFİSİ

Rahmi TAŞÇIOĞLU

I — COĞRAFI VAZİYET:

a) Köyün coğrafi mevkii:

Mütevelli köyü Manisadan 26 Km. mesafede ve Manisa - Bandırma şosesinden 4 Km. içerdedir. Ovaya nazır bir yamaçta, kum çayı kenarında kurulmuştur. Köyün doğu kısmını işlenmemiş topraklar, küçük tepeler kaplamaktadır. Bu kısımdaki komşuları: Develi, Halil paşa köyleridir. Güneyi, kır ve gerek topraklardan ibaret düz bir sahadır. Koldere, Gümürceci, Sihirli, Derəköy yakın komşulandır. Batısı geniş ve çok münbit bir arazidir. Köyün hayatının bağı olduğu kısım burasıdır. Bağlar, bahçeler ve pamuk tarlaları ile kaplıdır. Karaağaçlı Çerkez köyü, Harmanlı, Çavuşoğlu köyleri yakın komşulandır. Kuzeyi kumsal ve kısmen kırdır. Bağ ve bahçelerle kaplıdır. Yılmaz, Saruhanlı, Hacırահmalı yakın komşulandır.

b) Arazi ve yüzölçümü:

Arazi dört toprak kalitesi arzeder: Kır, geren, kumsal, ve alliviyonlu ova. Arazinin bütünü 16000 dönüm olup merkez etrafında yayılmaktadır.

c) İklim:

Yazlar kurak ve sıcaktır. Kışlar soğuk ve yağışlıdır. Köye kışın kuru soğuklar yapan karayel hakimdir. İlkbahar yağışlıdır. Yaz ve kış kurak geçer.

d) Toprak ve aile ile nüfusa isabet eden miktar:

Toprak nüfusun %60 şına hemen hemen eşit şekilde bölünmüştür. Arazinin üçte birini kaplıyan üç çiftlik hariç geri kalanı köy sakinlerindedir.

II — SİYASİ DURUM:

a) İdarî teşkilât:

Köyde dört senede bir seçim yapılır. Muhtar ve azalar doğrudan doğruya yirmi iki yaşını doldurmuş köylüler tarafından seçilir. Muhtar maaşlıdır. Yedi de aza vardır. Bunlardan biri yedektir. Beş tane bekçisi vardır. Dördü tımarlara bakar biri köyde kalır. Ayrıca muhtarın bir de kâtibi vardır.

b) Siyasi partiler:

D.P ve C.H.P. faaliyette olanlardır. C.M.P. yeni yeni kuvvet bulmağa

başlamıştır. Halen köyün idaresi karma bir heyetin elindedir. Muhtar D.P. den olup azaların dördü C.H.P. dendir.

III — NUFUS:

a) Sayımlara göre nüfus:

Son onbeş yıl içerisinde nüfus muazzam bir artma göstermiştir.

Yıl	Kadın	Erkek	Yekûn
1946	675	655	1330
1950	806	811	1617
1954			1800

b) Nüfus hareketleri "Doğum, ölüm, göç":

Yıl	Doğum	Ölüm
1950	42	17
1951	63	25
1952	50	18
1953	48	20

Yukarda kaydettiğimiz artmadaki büyük farkı göçmenler meydana getirmiştir. Onbeş yıldanberi köyden beş aile göçmen olarak başka yerlere gitmişlerdir.

c) Nüfusun yaş, cins ve mesleklere göre taksimi:

Köyde gayet muntazam bir işbölümü vardır. Pek küçük çocuklar, takatsız ihtiyarlar ve hastalar hariç herkes vazifelidir. Ağır işler erkeklerindir. Ev işlerinden ayrı çapa, pamuk toplamak, tütün kırmak kadınların, tütün dizmek hayvan sürmekte çocukların başlıca vazifesidir. İhtiyar kadınlar daha ziyade ev işlerine bakar. İhtiyar erkekler ise bağ ve bostan bekçiliği yaparlar.

d) Evlenme ve boşanmalar:

Evlenmeler daha ziyade maddî gelire göre ayarlanır. Gelir artınca evlenme de artar.

Yıl	Evlenme	Boşanma
1950	17 Çift	—
1951	19 "	—
1952	24 "	2 Çift
1953	28 "	1 Çift

Evlenmeler pek genç denecek yaşta olmaktadır. Evlenmeyi askerlikten sonraya bırakanlar pek azdır. Bu gibilerde de fevkalâde sebebler mevcuttur.

Boşanmalar görüldüğü gibi pek seyrek olup mühim sebeblerle olur.

e) Suçlu adedi ve neveleri:

Bugüne kadar bir katil vak'ası, iki kız kaçırma vak'ası ile üç silâh taşıma vak'ası olmuştur.

İlk kız kaçırma hadisesinde iki kişi yardımcı olduklarından onar ay ceza, ikincisinde bir kişi yardımcı olduğundan iki buçuk sene cezaya çarptırılmıştır.

Öldürme hadisesinde, bazı hafifletici sebebler olduğundan katil beş sene ceza giymiştir. Tezkeresiz silâh taşıyanlar da beşer ay hapis ve 166 lira para cezasına çarptırılmışlardır.

IV — AİLE:

a) Köydeki aile miktarı "Hane sayısı":

1946 da 315 hane

1950 de 350 hane bulunuyordu.

b) Aile şekilleri:

Köyde beş babalıkocak ailesi hariç geri kalan hepsi modern ailedir.

c) Gelir durumuna göre ailelerin vaziyeti:

Normal bir yaşayış mevcuttur. Topraklı aileler gelirini kendi arazilerinden sağladığı gibi, topraksızlar da diğerlerinin işlerinde çalışmak suretiyle gelirlerini sağlarlar. İşçiler en çok senenin dört ayında işsiz kalırlar.

V — EKONOMİ:

a) İstihsal maddeleri ve gayeleri:

Başta pamuk gelmektedir. Arazinin üçte birine pamuk, diğer üçte birine buğday, arpa, yulaf, çavdar, nohut, burçak, mısır ve bakla ekilir. Geriye kalan kısım da bağlar, bahçeler, fidanlık ve bostanlardır.

b) İstihsal şekli:

Ekseriyeti makine ziraati teşkil eder. Köyde muhtelif tipten olmak üzere 50 kadar traktör vardır. Pamukların araları çapa makineleri ile sürülür, kalan kısımlar da insanlar tarafından çapalanır. Bağ bellemek ve çapalamak, pamuk sulama setleri yapmak, tütün kanğı çekmek ve dikmek gibi işlerde insan kuvvetinden istifade edilir. İnsanların kol kuvvetiyle yapılan başlıca işler bunlardır.

c) Köyde hayvan miktarı ve hayvanlardan yapılan istihsal:

At	200 adet
Kısrak	178 adet
Katır	6 adet
Sığır	398 adet
Manda	72 adet

Koyun 90 adet

Keçi 135 adet

d) Nakil vasıtaları ve âletler :

Otobüs 2 adet

Kamyon 1 adet

Traktör 35 adet

Cip 2 adet

Biçer 5 adet

Bisiklet 20 adet

Motosiklet 2 adet

e) Ekonomik müesseseler:

Bakkal 7 dükkân

Manifaturacı 1 dükkân

Demirci 2 dükkân

Terzi 1 dükkân

Ayakkabıcı 3 dükkân

VI — DİN:

Köyün hepsi müslümandır. Halk çok dindardır. Ekseriyeti namaz kılmağa devamlıdır. Köyün bir tane camisi vardır. İkincisinin de inşaatı başlamıştır. Evlerde ve camilerde sık sık mevlüt okutulmaktadır. Bilhassa doğum ve ölümlerden sonra.

At, kısırak, katır gibi hayvanlar koşum için bakılır. Ziraat işlerinde kullanılır. Diğerleri ise ailelerin kendi ihtiyacı içindir. Dört sene evveline kadar büyük koyun sürüleri mevcuttu. Fakat pamukçuluğun gelişmesiyle mer'alar azaldı ve köylünün kararıyla koyunların büyük bir kısmı satıldı.

d) Nakil vasıtaları:

VII — KÜLTÜR DURUMU:

Halkın %75 şî okur yazardır. Kültür müesseseleri:

1 tane ilkokul vardır. 1 tane de eski harfle ders veren özel teşekkül vardır. Köyde bir kütüphane bulunmaktadır. İki sene evveline kadar gece mektebi de faaliyette idi.

Folklor hareketleri:

Düğün, nişan ve bayramlarda türküler söylenir ve köy havaları oynanır. Düğünler davulla yapılır.

(Bu etüd Manisa Lisesi Felsefe öğretmeni Rahmi Taşcıoğlu ve lise edebiyat kolu öğrencilerinden 1117 Mehmet Çokbilen tarafından hazırlanmıştır.)

Manisa. Mayıs 1954